

Nėra sveikatos be psichikos sveikatos

Valstybinio psichikos sveikatos centro informacinis biuletenis Nr. 2 (21) 2011 m. gegužės mėn.

VPSC

kontaktai:

ADMINISTRACIJA

Tel. 85 267 18 11
el.p.: info@vpsc.lt

PSIHIKOS SVEIKATOS SKYRIUS

Tel. 85 249 99 75
el.p.: rolanda@vpsc.lt

PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 99 76
el.p.: aura@vpsc.lt

INFORMACIJOS IR RŪŠIŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 08 17
el.p.: janina@vpsc.lt

Daugiau informacijos
galima rasti VPSC
interneto puslapyje:

<http://www.vpsc.lt>

2011 M. PASAULIO DIENA BE TABAKO

2011 m. Pasaulio dienos be tabako tema – Tarptautinė tabako kontrolės pagrindų konvencija. Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvencija yra svarbiausias tabako kontrolės instrumentas pasaulyje. Tai pirmoji Pasaulio sveikatos organizacijos iniciuota ir remiama tokio lygio tarptautinė sutartis visuomenės sveikatos srityje. Tai pirmoji tokio lygio sutartis Jungtinių Tautų istorijoje, kurią pasirašė daugiau kaip 170 valstybių. Šis dokumentas suteikia galimybę siekti aukštesnio sveikatos lygmens ir numato naujus bendradarbiavimo kelius tabako kontrolės srityje.

2011 m. Pasaulio dienos be tabako tikslas – pabrėžti Tarptautinės tabako kontrolės konvencijos svarbą. Tabako gaminių vartojimas vis dar išlieka viena iš svarbiausių mirties priežasčių, kurią galima pašalinti. Šiais metais daugiau kaip 5 milijonai žmonių visame pasaulyje mirs nuo rūkymo sukeltų širdies ir plaučių ligų, insulto, vėžio ar kitokių negalavimų. Į šį skaičių neįtraukti daugiau kaip šeši šimtai tūkstančių žmonių, iš kurių daugiau kaip ketvirtis yra vaikai, kurie mirs nuo pasyvaus rūkymo sukeltų ligų. Jei padėtis artimiausiu metu nepasikeis, pasaulinės tabako epidemijos nuostoliai iki 2030 metų išaugs iki 8 milijonų mirčių per metus. Nužudžiusi 100 milijonų žmonių 20 amžiuje tabako epidemija gali nužudyti 1 milijardą 21-ajame amžiuje.

Kaip jokia kita tarptautinė sutartis, Tabako kontrolės pagrindų konvencija įpareigoja šalis veikti drauge, kad tabako vartojimas imtų mažėti. Greta kitų įsipareigojimų, visuomenės sveikatos politiką reikėtų laikyti aukščiau už komercinius ir tabako pramonės interesus, reguliuoti kainas ir mokesčius taip, kad mažėtų tabako gaminių daroma žala, saugoti visuomenę nuo rūkymo sukeltų ligų, reguliuoti ir skelbti tabako gaminių sudėtį, reguliuoti reikalavimus tabako gaminių pakuotėms, saugoti visuomenę nuo tabako keliamų pavojų, drausti tabako gaminių reklamą, skatinimą ir rėmimą, teikti pagalbą rūkantiesiems, norintiems atsikratyti savo priklausomybės, kontroliuoti neteisėtą prekybą tabako gaminiais, drausti pardavinėti tabako gaminius nepilnamečiams, sudaryti sąlygas tabako augintojams užsiimti alternatyvia veikla.

Tabako kontrolės pagrindų konvencijoje taip pat pabrėžiama tarptautinio bendradarbiavimo svarba, kad visos šalys galėtų įgyvendinti konvencijos įsipareigojimus.

2011 m. Pasaulio dienos be tabako tikslas – parodyti Tabako kontrolės pagrindų konvencijos įsipareigojimų svarbą ateities kartų sveikatai, žalingą tabako vartojimo ir pasyvaus rūkymo įtaką socialinei, aplinkos ir ekonominei gerovei.

Pagal PSO medžiagą parengė
Danguolė Šulienė
<http://www.who.int/tobacco/en/>

**THREE WAYS
TO SAVE LIVES.**

FCTC
WHO FRAMEWORK CONVENTION
ON TOBACCO CONTROL

This treaty is the world's answer to the tobacco epidemic, which kills nearly 6 million people each year. Already legally binding in more than 170 countries, it's our most powerful tobacco-control tool. **Let's use it!**

31 MAY: WORLD NO TOBACCO DAY
www.who.int/tobacco World Health Organization

VPSC organizuojami konkursai

Nacionalinio konkurso „Blaivi klasė“ finalas

2011 m. balandžio 14 d. Nuotykių parke „Lokės pėda“ įvyko Kauno jaunimo narkologijos pagalbos centro koordinuojamo nacionalinio konkurso „Blaivi klasė“ finalas. Konkurso metodinis konsultantas – Valstybinis psichikos sveikatos centras. Konkurse dalyvavo apie 3,5 tūkst. aštuntokų iš 150 Lietuvos mokyklų.

Moksleiviai 6 mėn. turėjo vykdyti prevencinę veiklą savo mokykloje ir bendruomenėje. Į finalą pateko apie 600 moksleivių iš 29 klasių, atrinktų savivaldybių visuomenės sveikatos biurų ir savivaldybių administracijų švietimo padalinių. Kiekviena konkurso finale dalyvavusi klasė turėjo parengti 3 standus ir 15-20 minučių veiklos pristatymą.

Moksleivių veiklą vertino Sveikatos apsaugos ministerijos

Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos priežiūros skyriaus vedėja Rita Sketerskienė, vyriausioji specialistė Gelena Krivelienė, Valstybinio psichikos sveikatos centro Priklausomybės ligų skyriaus vyr. specialistės Renata Čižauskaitė ir Danguolė Šulienė.

„Blaivios klasės“ titulas šiemet atiteko Panevėžio „Šaltinio“ pagrindinės mokyklos aštuntokams, antroji vieta – Skuodo Pranciškaus Žadeikos gimnazijos, trečioji – Kėdainių Mikalojaus Daukšos pagrindinės mokyklos aštuntosioms klasėms. Visi konkurse dalyvavę moksleiviai dieną praleido Nuotykių parke „Lokės pėda“, buvo apdovanoti Valstybinio psichikos sveikatos centro leidiniais.

Paskelbti ir apdovanoti vaizdo klipo kūrimo konkurso „(Svaigalai+iliuzija)/ateitis = X“ nominantai

Gegužės 24 d. kino teatre „Pasaka“, Vilniuje įvyko Valstybinio psichikos sveikatos centro vaizdo klipo kūrimo (Svaigalai+iliuzija), ateitis = X konkurso baigiamasis renginys. Šventės metu pademonstruoti 6 nominuoti vaizdo klipai, apdovanoti kūrybiškiausi kūrėjai, paskatinti aktyvūs dalyviai.

Vaizdo klipo kūrimo konkurso nominacijų laimėtojai tapo: „Už humoristinį požiūrį į konkurso temą ir profesionalų

aktoriaus darbą“ – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto kūrybinė grupė.

„Perspektyvūs ateities kūrėjai“ – Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos kūrybinė grupė.

„Už estetiškiausią vaizdo klipą“ – Vilniaus Radvilų gimnazijos kūrybinė grupė.

„Už netradicines prevencijos priemones ir veiksmo aplinką“ – Alytaus rajono Daugų Vlado Mirono gimnazijos kūrybinė grupė.

„Už techniškai stipriausią vaizdo klipą“ – Vilniaus „Laisvės“ gimnazijos kūrybinė grupė.

„Už originaliausią ir meniškiausią vaizdo klipą“ – Židikių Marijos Pečkauskaitės vidurinės mokyklos kūrybinė grupė.

Konkurso nominantams įsteigtus Valstybinio psichikos sveikatos centro bei rėmėjų Montis Magia, leidyklų Alma littera, Tyto Alba prizus, diplomus ir padėkas įteikė VPSC direktorė Onutė Davidonienė.

Už aktyvų dalyvavimą ir pastangas paskatintos 3 kūrybinės grupės: VšĮ Vilniaus policijos klubas vaikams ir jaunimui, Vilniaus Radvilų gimnazija, Vilniaus technologijų ir verslo profesinio mokymo centras.

Renginio dalyviams buvo pademonstruotas filmas apie kino kūrimo istoriją.

Valstybinio psichikos sveikatos centro prašymu Kazimieras Likša (grupės „Karma“ narys), Rasa Kaušiuūtė ir jos mokiniai (Ieva Pieškutė, Vaiva Kalinauskaitė, Martynas Ruzgas) surengė įspūdingą koncertą, bendravo su konkurso dalyviais ir svečiais.

Kviečiame aplankyti Facebook nuotraukų galeriją www.facebook.com/vpsc.bukim